

На основу члана 4.8. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и чл. 6. и 7. Правилника о тарифном поступку (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), рјешавајући по захтјеву “Независног оператора система у Босни и Херцеговини”, број: 34/11 од 28. октобра 2011. године, на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију одржаној 26. априла 2012. године, донијета је

ОДЛУКА

1. “Независном оператору система у Босни и Херцеговини” одређује се потребни годишњи приход за 2012. годину у износу од 6.210.696 КМ и утврђује тарифа за рад у износу од 0,0514 фенинга/kWh.
2. Тарифу из тачке 1. ове одлуке плаћају купци који преузимају електричну енергију са мреже преноса.
3. Тарифа одређена овом одлуком користи се приликом одређивања тарифа/цијена за крајње купце, према структури тарифних елемената у оквиру појединих категорија потрошње.
4. Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а примјењује се од 1. децембра 2012. године.

Диспозитив одлуке објављује се у “Службеном гласнику БиХ” и службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Успостава “Независног оператора система у Босни и Херцеговини” (у даљем тексту: НОС БиХ) омогућена је доношењем Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и Закона о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број 35/04).

НОС БиХ је власник лиценце за обављање дјелатности независног оператора система, у складу са одлуком Државне регулаторне комисије за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК), број: 05-28-007-16/06 од 28. јуна 2007. године (“Службени гласник БиХ”, број 54/07). Тарифа за рад НОС-а БиХ је, према члану 22. *Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге – Пречишћени текст* (“Службени гласник БиХ”, бр. 93/11 - у даљем тексту: *Тарифна методологија*), намијењена за покривање трошкова рада НОС-а БиХ који настају обављањем дјелатности прописаних чл. 2. и 7. Закона о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број 35/04).

Тарифа се, сходно члану 23. *Тарифне методологије*, утврђује на основу трошкова за обављање регулисане дјелатности и физичког обима услуга у оквиру регулисане дјелатности. Трошкови за обављање регулисане дјелатности и физички обим услуга који пружа регулисана компанија утврђују се на основу података садржаних у захтјеву за одобрење тарифе. Код утврђивања тарифа ДЕРК може користити и додатне податке за које сматра да су потребни.

У складу са чланом 3. *Правилника о тарифном поступку* (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), НОС БиХ подноси ДЕРК-у захтјев за одобрење тарифа. НОС БиХ поднио је захтјев за одобравање тарифа број: 34/11 од 28. октобра 2011. године. (запримљен 1. новембра 2011. године под бројем: 04-28-5-287/11). Захтјев је поднијет на обрасцима прописаним *Одлуком о одређивању образаца за достављање података у тарифном поступку* (“Службени гласник БиХ”, број 44/05) са потребним прилозима.

У складу са чл. 4. и 9. *Правилника о тарифном поступку*, исказани подаци морају бити јасно изложени, тако да омогућавају њихову потпуну идентификацију и морају пружити довољно информација да би се могла донијети одлука.

Разматрање захтјева за тарифе кроз поступак одобравања тарифа у највећој могућој мјери мора испоштовати основна начела која прописују да ће тарифе бити праведне и разумне, равноправне, засноване на објективним критеријумима и оправданим трошковима, те одређене на транспарентан начин. Подносилац захтјева за одобрење тарифе дужан је доказати да предложена тарифа испуњава захтјеве из закона БиХ и правила и прописа ДЕРК-а.

Захтјев НОС-а БиХ наводи слиједеће трошкове и расходе за 2012. годину: трошкови материјала у износу 77.500 КМ, трошкови услуга 1.405.380 КМ, трошкови радне снаге 3.741.760 КМ, амортизација 1.349.960 КМ, трошкови камата 117.990 КМ, остали трошкови 176.00 КМ, остали расходи 702.70 КМ, тј. укупно трошкови и расходи 7.646.370 КМ.

НОС БиХ у захтјеву за одобравање тарифа наводи да се тарифа за 2012. годину израчунава на бази реалних потреба (Финансијски план и План инвестиција) као и на бази Тарифне методологије. Финансијско пословање НОС-а БиХ-а у 2012. години одређиваће слични увјети и претпоставке који су обиљежили и пословну 2011. годину. То се првенствено односи на већ стандардизовану структуру материјалних и нематеријалних трошкова као и услуга, постојеће људске ресурсе, уз планирано запошљавање два нова извршиоца у другој половини године, те материјални и већ достигнути технички ниво на којем НОС БиХ освајује своју дјелатност.

Захтјев садржи и планирани физички обим услуга на преносној мрежи за 2012. годину који се наслања на податке из Биланса електричне енергије на мрежи преноса БиХ за 2012. годину. Планирана испорука електричне енергије са преносне мреже у 2012. години износи 11.858,17 GWh.

Након прегледа документације, потпуност захтјева НОС-а БиХ је потврђена актом ДЕРК-а број: 04-28-5-321-1/11 од 8. новембра 2011. године, о чему је НОС БиХ обавијештен дописом број: 04-28-5-321-2/11 од 8. новембра 2011. године, па се у наставку тарифног поступка могло приступити оцјени свих поднијетих доказа уз придржај права ДЕРК-а да тражи додатне податке и информације када то буде сматрао потребним.

Захтјев НОС-а БиХ је рјешаван провођењем поступка формалне расправе, у свему према одредбама *Правилника о јавним расправама* ("Службени гласник БиХ", број 38/055), према чијој је одредби члана 45. ДЕРК кратким обавјештењем у дневним новинама и на својој интернет страници упознао јавност са сажетком поднијетог захтјева и могућношћу заинтересованих чланова јавности да се непосредно упознају са захтјевом и упуте писане коментаре у вези са предметом тарифног поступка.

Обавјештење за јавност је позвало и лица заинтересована да у поступку формалне расправе учествују као умјешачи да писмено докажу свој интерес, те најавило одржавање формалне расправе о захтјеву.

Након достављања захтјева за стицање статуса умјешача, ДЕРК је закључком број: 04-28-5-321-11/11 од 24. новембра 2011. године дозволио учешће у поступку у својству умјешача како би саслушао свједочења о позицијама и интересима слиједећих субјеката: Мјешовити холдинг "Електропривреда Републике Српске", Матично предузеће, а.д. Требиње, ЈП "Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне" д.д. Мостар, ЈП "Електропривреда Босне и Херцеговине" д.д. Сарајево и Алуминиј д.д. Мостар. Умјешачи нису користили право да изврше непосредан увид у цјелокупну документацију захтјева за тарифе.

Припремна расправа о поднијетом захтјеву НОС-а БиХ, на којој је утврђена листа питања које је неопходно расправити и редослијед извођења расправних радњи, одржана је 28. новембра 2011. године у Тузли.

На формалној расправи, одржаној 1. децембра 2011. године у Тузли, стране у поступку су презентовале своје доказе како би се утврдила истинитост њихових тврдњи. Обрађивано је свако од питања редом којим су и номинована, најприје излагањем одговора подносиоца захтјева, а потом излагањем коментара умјешача и водитеља поступка.

Извјештај водитеља поступка описује ток поступка, понуђене доказе и утврђене чињенице, релевантне правне одредбе и препоруку члановима Комисије (у даљем тексту: Комисија) и достављен је странки у поступку актом ДЕРК-а, број: 04-28-5-321-27/11 од 9. децембра 2011. године, те трећим заинтересованим лицима која су доказала директан интерес да учествују у тарифном поступку и којима је такав статус правоваљано признат од стране ДЕРК-а. Анализа трошкова и прихода, изложена у извјештају водитеља потврђује, одбија или прилагођава појединачне ставке, величине или методе коришћене за припрему приједлога тарифе, у складу са дискрецијским правима ДЕРК-а у тарифном поступку.

Извјештај је требао да пружи разумну основу Комисији да на предоченим подацима, аргументима и појашњењима, те коментарима НОС-а БиХ (број: 3864/11 од 14. децембра 2011. године) и заинтересованих лица (Алуминиј д.д. Мостар, коментари под бројем: 5011/11 од 13. децембра 2011. године, Мјешовити холдинг “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње, коментари под бројем: 1-1/03/2-2100-15/11 од 14. децембра 2011. године), датим на приједлог овог извјештаја, након што их пажљиво размотри и процијени, донесе своју коначну одлуку о поднијетом захтјеву.

НОС БиХ у својим коментарима на извјештај водитеља у поступку одређивања тарифа за рад НОС-а БиХ истиче да је потребно размотрити све трошковне позиције из Плана и захтјева НОС-а БиХ за 2012. годину које су темељене на реалним и јасно предоченим калкулативним основама те да се 2011. година узме као основа за израчун тарифе у 2012. године. У достављеним коментарима НОС БиХ је дао осврт утицаја предложених износа трошkových позиција које су наведене у извјештају водитеља поступка те сматра да они нису довољни да у потпуности покрију планске величине.

Алуминиј д.д. Мостар се као умјешач у тарифном поступку успротивио било каквом повећању тарифа због економске кризе и рецесије. У достављеним коментарима сматра да су предложене тарифе од стране водитеља поступка доста реалне и објективне.

У коментарима МХ “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње, истиче да износ трошкова радне снаге као и остали расходи требају да се признају у нивоу оних из 2010. године.

Комисија, дакле, мора усмјерити своја разматрања на све елементе у трошковној структури које је истицао подносилац захтјева, анализу трошкова и прихода изложену у извјештају водитеља поступка као и коментаре подносиоца захтјева и умјешача подношених у току цијелог поступка, те цјеловитом опсервацијом одлучити о поднијетом захтјеву. Слиједом такве обавезе, Комисија излаже слиједећа своја становишта:

По основу *трошкова материјала*, НОС БиХ је планирао износ овог трошка у приближном износу као и у претходној години. Анализа остварења овог трошка у периоду 1.1. - 23.11.2011. године показује да су поједини трошкови унутар ове категорије планирани у износу већем него што је то реално остварило.

Сматрајући да се на појединим позицијама које нису од пресудног значаја за нормално пословање НОС-а БиХ могу направити благе корекције Комисија прихвата приједлог водитеља поступка и сматра разумним трошкове материјала на овој позицији у 2012. години одобрити у висини од 70.000 КМ.

Код одређивања *трошкова услуга*, Комисија је посебну пажњу усмјерила на износ трошка одржавања СЦАДА система који има континуирани раст. Комисија није могла пронаћи квалитетан и оправдан разлог сталног повећања овог трошка те у коначном сматра да НОС БиХ треба да кроз преговоре постигне повољнију цијену одржавања те прихвата приједлог водитеља поступка о смањењу ове трошковне позиције за 5%.

Прихватајући значај и потребу израде студија које су нужне за електроенергетски систем, Комисија сматра да је трошак израде као и број планираних студија преамбициозан.

Како јој се трошак закупа простора за смјештај причувног центра управљања у Мостару чини крајње неизвјесним у 2012. години, то ће исти у потребном износу Комисија одобрити када буде актуелан.

Сматрајући да подносилац захтјева може утицати на износе појединих трошковних позиција (трошкови репрезентације, услуге одржавања сталних средстава и софтвера) без угрожавања функционалности свог рада, Комисија одобрава износ трошка услуга од 1.141.456 КМ.

При одређивању *трошкова радне снаге*, Комисија је између осталог респектовала досадашња остварења овог трошка у односу на одобрена као и јединствен став умјешача о потреби одобравања овог трошка у висини примјереној садашњој економској ситуацији и приликама у сектору.

Иако у својим коментарима на извјештај водитеља поступка НОС БиХ коригује тражени износ за ову сврху, Комисија не може уважити став НОС-а БиХ о потреби задржавања нивоа достигнутих плата из 2011. године за што би требало обезбиједити средства у износу од 3.650.070 КМ.

Цијенећи напријед наведено, као и аргументацију водитеља поступка у дијелу обрачуна регреса, те чињеницу да НОС БиХ није изнио јасну динамику и потребу за запошљавањем нових људи, Комисија одобрава износ на позицији трошкова радне снаге од 3.270.000 КМ.

НОС БиХ је у тарифном захтјеву затражио одобрења *трошка амортизације* за 2010. годину у износу од 1.349.960 КМ као резултат обрачуна амортизације на сва средства која користи укључујући и дио који се односи на СЦАДА систем које су три електропривреде у БиХ платиле кроз ЕБРД кредит. Износ амортизације на тај дио СЦАДА система износи 269.875,83 КМ.

Комисија је одлучила признати трошак амортизације за 2012. годину у пуном износу од 1.349.960 КМ док се истовремено износ од 269.876 оприходује и исказује као приход од неискоришћених резервисања.

У тарифном захтјеву НОС БиХ је доставио и отплатне планове кредита који су оперативни у 2012. години. Укупне камате по свим кредитима износе 117.990 КМ. С обзиром да НОС БиХ нема утицаја на *финансијске трошкове* као и чињеницу да су и раније одобрани, Комисија у потпуности признаје износ овог трошка од 117.990 КМ.

Сагледавајући предочене планове *инвестиција* за 2012. годину, Комисија се одлучила признати износ од 80.000 КМ за дио планираних улагања који би теретио тарифу. Овај износ, уз постојеће изворе инвестирања као и уз прилагођавање предвиђене динамике инвестирања, по мишљењу Комисије може задовољити потребе НОС-а БиХ.

Комисија у потпуности подржава аргументацију водитеља поступка приликом обраде ставки планираних трошкова НОС-а БиХ за порез по одбитку, режијске трошкове, а које спадају у групу *осталих трошкова* и одобрава предложени износ од 165.300 КМ.

Код одређивања *осталих трошкова*, Комисија прихвата ставове умјешача о потреби смањења трошкова или бар заустављања пораста истих, поготово оних на које регулисани субјекат сâм може утицати. Уважавајући пораст чланарине за ЕНТСО-Е за 2010. годину на

који НОС БиХ не може утицати, на позицији *осталих расхода* Комисија одобрава средства за овај трошак у 2010. години у износу од 473.293 КМ.

Сходно члану 25. *Тарифне методологије*, подносиоцу захтјева се као оправдани трошак признаје и износ по основу обавезе плаћања регулаторне накнаде у висини од 70.000 КМ прописаној *Одлуком о утврђивању регулаторне накнаде за 2010. годину* (“Службени гласник БиХ”, број 83/11).

На основу изведених анализа захтијеваних трошкова и расхода подносиоца захтјева, Државна регулаторна комисија за електричну енергију као потребни годишњи приход “Независном оператору система у Босни и Херцеговини” у 2012. години утврђује и одобрава укупни износ од 6.210.696 КМ и тарифу за рад, на основу овако одобреног потребног прихода, у износу од 0,0514 фенинга/kWh.

НОС БиХ је у билансу електричне енергије на преносној мрежи планирао енергију која ће се преузети у 2012. години са мреже преноса у износу од 11.858.168.000 kWh . Узимајући у обзир процијењену вриједност ове величине за 2011. годину у износу од 11.900 GWh те просјечан пораст преузимања ове енергије у посљедњих пет година од 1,45% годишње, Комисија се одлучила калкулисати са износом од 12.072.555.000 kWh као реалнијом планском величином енергије за израчун тарифа за помоћне услуге које ће купци плаћати својим балансно одговорним странама.

Појединачне компоненте потребног прихода НОС БиХ је у обавези финансирати у оквирима овом одлуком одобрених вриједности, како слиједи:

Трошкови и расходи (КМ)	2010. одобрено	2010. остварено	2011. процјена	2012. тражено	2012. одобрено
1	2	3	4	5	6
Трошкови материјала	66 000	75 085	80 425	77 500	70 000
Трошкови услуга	1 145 257	1 114 661	1 258 748	1 405 380	1 141 456
Трошкови радне снаге	3 020 000	3 102 999	3 549 572	3 741 760	3 270 000
Амортизација	1 125 502	1 379 346	1 292 999	1 349 960	1 349 960
Трошкови камата	131 719	128 810	126 897	117 990	117 990
Регулаторн накнада	60 000	60 000	69 000	75 000	70 000
Остали расходи УО, ЕНТСО, дневнице	473 293	459 216	574 771	702 780	591 000
Остали трошкови	160 300	122 164	152 300	176 000	146 000
Недостајући износ - инвестиције				310 456	80 000
Ванредни расходи		55 880	0	0	
Вишак прихода		762 851		355 834	355 834
Вишак расхода			407 017		
Приход од донираних средстава					269 876
1. Укупно трошкови и расходи	6 182 071	6 498 161	7 104 712	7 646 370	6 836 406
2. Вишак прихода		762 851		355 834	355 834
3. Вишак расхода			407 017		
4. Приход од донираних средстава					269 876
Б. Потребни приход (1.-2.+3.-4-)	6 182 071			7 290 536	6 210 696
Енергија (kWh)	14 196 450 000				12 072 550 000
Тарифа за рад НОС-а (pf/kWh)					0,0514

Тарифа одређена у напријед наведеном износу, по увјерењу Комисије обезбјеђује потребни приход за ефикасан, сигуран и поуздан рад НОС-а БиХ, односно омогућава покриће свих разумно насталих трошкова и расхода у пословању.

Тарифа за рад одређена овом одлуком почеће се примјењивати од 1. децембра 2012. године, у складу са интенцијом Комисије да почетак њене примјене буде усклађен са почетком примјене тарифе за услуге преноса електричне енергије.

У оквирима разумног дискреционог права Комисије да потврди репрезентативност и оправданост свих поднијетих података и тврдњи, да процијени степен вјероватноће остварења свих прогнозираних трошкова и расхода, и у оквирима овлашћења ДЕРК-а да до објективизације увјета за прецизније одређивање тарифа исте одобрава и у складу са конкретним околностима у периоду подношења захтјева за одобрење тарифа (члан 21. *Тарифне методологије*), на основу свеобухватног разматрања свих доказа истакнутих у захтјеву, извјештају водитеља поступка, коментарима подносиоца захтјева и заинтересованих лица (умјешача), Комисија доноси одлуку као у диспозитиву.

Сходно члану 14. *Правилника о тарифном поступку*, подносилац захтјева као регулисани субјекат има обавезу обезбиједити приступ јавности званично одобреној тарифи тако да одлуком одобрена тарифа буде на располагању јавности у његовој главној канцеларији током радних дана и објављена на његовој веб страници.

У складу са чланом 9.2 *Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини*, против одлуке о одобрењу тарифа може се покренути поступак пред Судом Босне и Херцеговине подношењем тужбе у року од 60 дана од дана објављивања одлуке.

Број: 04-28-5-321-52/11

26. априла 2012. године

Тузла

Предсједавајући Комисије

Никола Пејић